

VLIV DEZINFEKČNÍCH PROSTŘEDKŮ NA PŘÍRODNÍ TEXTILNÍ VLÁKNA

Klára Drábková, Jan Krejčí, Markéta Škrdlantová, Bronislava Bacílková

Textilní materiály jsou hojně zastoupeny v uměleckohistorických sbírkách i mezi archeologickými nálezy. V průběhu uložení předmětů v půdě nebo v atmosféře může docházet ke kontaminaci různými druhy mikroorganismů, a proto je dezinfekce často nezbytným krokem v průběhu restaurátorského zásahu. V této práci byl zkoumán vliv vybraných dezinfekčních prostředků na textilní materiály rozdílných typů (bavlna a hedvábí). Testovány byly následující dezinfekční prostředky: gama záření, ethylenoxid, Septonex, nanočástice stříbra, glutaraldehyd, Bacillol AF a Chiroseptol. Vlastnosti textilií byly stanoveny před a po umělém stárnutí pro dezinfikované i nedezinfikované vzorky. Pro studium vlastností textilií byly využity následující metody: kolorimetrie, měření limitního viskozitního čísla, stanovení pevnosti nití v tahu.

Klíčová slova: dezinfekce textilií, gama záření, ethylenoxid, Septonex, nanočástice stříbra, glutaraldehyd, Bacillol AF, Chiroseptol

RESTAUROVÁNÍ POHŘEBNÍCH ŠATŮ – VYUŽITÍ KOMBINACE RŮZNÝCH METOD

Jana Bureš Vichová, Klára Drábková, Adéla Plátková

Konzervování-restaurování archeologických či hrobových textilních nálezů je specifickou záležitostí v oblasti restaurování. Tento příspěvek na konkrétním příkladu pohřebního oděvu poukazuje na různé možnosti čištění i samotného restaurování s využitím kombinace několika postupů. Jedná se o hedvábné šaty z pohřební výbavy z rakve 4/K z krypty kostela Panny Marie Vítězné v Karmelitské ulici v Praze z přelomu 17. a 18. století. Při restaurátorském zásahu bylo provedeno čištění suchou i mokrou cestou a využity dva odlišné způsoby konsolidace – šitá skeletáž a podlepení. Výběr podkladového materiálu i adheziva byl zvolen na základě provedených zkoušek na modelových vzorcích a samozřejmě s ohledem na stav a charakter předmětu.

Klíčová slova: hrobový textil, pohřební šaty, konzervování-restaurování, šitá skeletáž, podlepení, Klucel G

STŘIHY DÁMSKÝCH ODĚVŮ V KNIZE JUANA DE ALCEGY

Martina Hřibová

Článek se zabývá analýzou obsahu knihy Libro de geometria, practica y traça sepsané Juanem de Alcega roku 1580 (reedice 1589). Součástí práce je rozbor a ověření všech uvedených civilních střihů ženských oděvů, přičemž střihy na typické dobové oděvy byly vyzkoušeny v měřítku 1 : 3 a několik vybraných konstrukcí bylo ověřeno v měřítku 1 : 1. Rozkreslení ukázalo, že Alcegovy střihy, určené pro zkušené krejčí a tovaryše, jsou funkční, využití látky vysoké a postupy při skládání látky promyšlené, ale v některých případech je navržená spotřeba látky odlišná, než by pro ušití požadovaného oděvu bylo vhodné.

Klíčová slova: střihová kniha, Juan de Alcega

TEXTILNÍ PAMÁTKY NA CESTY HEŘMANA ČERNÍNA Z CHUDENIC DO ORIENTU. OSMANSKÉ HEDVÁBNÉ DEKORATIVNÍ ZÁVĚSY Z JINDŘICHOVA HRADCE

Sabina Malcová

nezávislá expertka v oboru islámské umění, Praha významný český šlechtic a diplomat Heřman Černín z Chudenic podnikl za svůj dlouhý a plodný život tři cesty do islámského Orientu, jejichž výsledkem byly nejen úspěchy dosažené při politických jednáních, ale na zpáteční cestě domů obsahovala jeho zavazadla i řadu orientálních artefaktů. V rámci diplomatického daru sultána Ahmeta I. se nacházely i tři hedvábné závěsy a jeden menší stan. Hedvábné protkávané panely sloužily k dekorativnímu použití v soudobých interiérech, jimž dodávaly punc nákladnosti a ojedinělosti, což platilo nejen v samotné Osmanské říši, kde použití takovýchto závěsů přináleželo jen nejvyšším společenským vrstvám, ale dvojnásob v Evropě, která měla orientální tkaniny vždy spojené s luxusem.

Klíčová slova: Heřman Černín, orientální tkaniny, diplomatické dary, hedvábné závěsy

CESTA K NOVÉ TAPISERII. OD PROTISU K ART PROTISU, ARADECORU A FLORDECORU

Markéta Vinglerová

Netkané technologie mají v českých zemích bohatou tradici už od 19. století. Po druhé světové válce byl ve Výzkumném ústavu vlnářském v Brně vyvíjen postup, který měl netkaný materiál původně určený pro výrobu čistících textilií (hadrů) posunout tak, aby splňoval nároky pro teplý a zároveň lehký svrchní zimní oděv. Takový úkol plnili výzkumníci František Pohl a Václav Skála spolu s Jiřím Haluzou od konce padesátých let minulého století. Za objev Protisu získali uznání a Československo nechalo novou textilií ochránit patentem ve dvanácti zemích. Nečekali však, že jejich dílo bude žít ještě druhým a třetím životem: že se stane vyhledávanou technologií na poli výtvarného umění. Především brněnský Art Protis, jak byly tyto textilní obrazy nazvány, se stal v krátké době téměř nezbytnou součástí veřejných prostor a vyhledávaným bytovým doplňkem. Vyzkoušeli jej umělci zvučných jmen, jako byl Jiří Trnka, Jan Bauch, Josef Liesler, věnoval se mu profesor textilního umění Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze Antonín Kybal. Jinou variantu netkaných textilních obrazů skýtaly tapiserie Aradecor s centrem ve Kdyňských strojárnách a v neposlední řadě Flordecor se svým zázemím ve Státním výzkumném ústavu textilním v Liberci. Poměrně snadná realizace, cenová dostupnost i časová nenáročnost oproti klasické tkané tapiserii způsobila nadprodukcí spojenou s pokleslou kvalitou těchto netkaných obrazů, a tak určitá devalvace na konci sedmdesátých a v osmdesátých letech způsobila, že v současnosti Art Protisy, Aradecory či Flordecory téměř zmizely z povědomí. Poslední dobou zaznamenáváme, že netkané technologie vzešlé z původního vynálezu Protisu zažívají znovu návrat a zájem je především u nejmladší generace tvůrců.

Klíčová slova: Protis, Art Protis, Aradecor, Flordecor, Arachne, Arteig, textil, netkané textilie, tapiserie, patent, rouno, vlna, textilní průmysl, textilní umění, současné umění, Expo, Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze